

Людмила БАРАНЕВИЧ

Розповідати про мистецтво народної художниці України Віри Іванівни БАРИНОВОЇ-КУЛЕБИ, з якою ми дружимо багато років, і легко, і важко. Легко тому, що все створене практично народжується на моїх очах. Кожну щойно написану картину їй не просто хочеться показати, а це логічна потреба митця, – поділитися відчутим, знайденим. По-дитячому примруживши очі, стиха, якимось ніби винувато питає: «Ну, як тобі?».

Картини-послання

Знаючи її внутрішній скепсис до похвальби, кажу коротко, як є: «Клас!». Ця сучасна універсальна репліка, власне, й запозичена мною зі словникового запасу Віри Іванівни. Вона ж, у свою чергу, не помітила, коли і як впустила у власну чарівну полтавську говірку це слівце, одне з багатющого жаргону улюблених вихованців-геніїв, яких вона, професор, навчає живопису в Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури.

«Ні, ти скажи, чому». Отут уже воістину виявляється її доточність митця, вимогливість педагога, звичайна відповідальність людини, яка робить те, що любить. Усе життя – від тих 14 років, коли батько доставив її на возі до Харківського художнього училища із села Римарівка, що потопало в пахучих травах і рясних садах на Гадяччині. Про класичну деталь, характерну для тогочасних сільських дітей (вона ступила босою на поріг училища – елементарно не було у що взутися), художниця згадує, світло посміхаючись. Та й на вступні екзамени вони з батьком запізнилися рівно на місяць. Але в результаті все склалося щасливо. Мудрий директор дозволив талановитій

дівчинці скласти екзамени навздогін навчальному процесові. Було це на початку 50-х років минулого століття. А вже скільки «тухольок» вона стоптала згодом, то важко й перелічити: на блискучому вступі до Київського художнього інституту, потім у майстернях-аспірантурах видатних українських художників, а згодом невтомно долаючи дороги життя.

У пізнанні, у навчанні була ненаситною, невгамовно шукала те, чого прагнула її душа. Ніби надолужувала те, що не змогли реалізувати її талановиті пращурі-землероби, гречкосії. З генами вони турботливо передали їй у спадок найзаповітніше: картинами розповісти про їхню нездійснену мрію – побудувати рай на землі. І тому, мабуть, у своїй творчій темі художниця лишається самою собою з першого самостійного кроку.

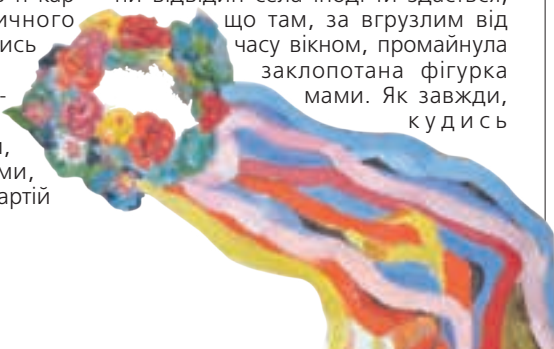
Вона шукає той рай, що, наблизившись, ураз віддаляється, зваблюючи на все нові й нові художні пошуки. Сільська тематика в її картинах набирає метафоричного смислу, часом розростаючись до космічних обширів.

Звичне сільське життя споконвічною мудрістю праці підноситься над часом, над суспільними формаціями, над метушнею політичних партій

і течій. Хто вони були б без шматка свіжоспеченого хлібця, що, як мікровсесвіт, тепло вібує в маминих долонях?

Художниця наче сповідується перед глядачем. І не так важливо, чи пам'ятає, як дуже давно квітуча груша здалася їй вище неба, чи ста річечка Грунь до тремтіння в колінцях – широчезною, що й не переплисти, а втаємничена стежка поміж плеткого верболозу вела у якісь незвідані краї. Дівчинка дуже здивувалася. А може, це і є рай? І якщо гарно намалювати, то краса і рай поселяться в хаті. В її душі вони вже зайняли своє місце – назавжди. По сьогодні. Дитячий подив перед незворотним перебігом зими й весни, літа й осені. Вони пливуть, пливуть і завжди повертаються тоді, коли найпотрібніші працюючим людям. Перед неперебутнім теплом рідної хати. У рідкісні хвилини відвідін села іноді їй здається,

що там, за вгрузлим від часу вікном, промайнула заклопотана фігурка мами. Як завжди, куди сь

Засновник –
Верховна Рада України

Головний редактор
Світлана ПИСАРЕНКО

Редакційна колегія:
Віктор КОРНІЮК,
Лариса СЕВЕРЕНЧУК, Юрій АРТЕМЕНКО,
Олександр БАНДУРКА, Іван БОКИЙ,
Степан ГАВРИШ, Віктор ГРАБ,
Юлій ЮФФЕ, Віктор КИРИЛЛОВ,
Олександр КОПИЛЕНКО, Анатолій МАТВІЄНКО,
Павло МАТВІЄНКО, Анатолій МАЦЮК,
Микола МЕЛЬНИК, Борис ОЛІЙНИК,
Сергій ПРАВДЕНКО, Анатолій СЕЛІВАНОВ,
Лесь (Леонід) ТАНОК, Віктор ТАРАН (Терен)
Головний редактор
Світлана ПИСАРЕНКО – 235-81-55

Прймальня – 235-79-58
Заступник головного редактора – завідувач
відділу з висвітлення питань місцевого
самоврядування та регіональної політики
Віктор КОРНІЮК – 272-46-30

Відповідальний секретар
Лариса СЕВЕРЕНЧУК – 235-79-53
Головний бухгалтер **Ірина КИСІЛЬ** – 235-79-58
Відділ з висвітлення питань парламентської
діяльності:

Микола БіЛОКОПИТОВ – 234-67-78,
Олексій СИЩУК 235-79-52,
Юлія ЦИРФА – 234-67-78

Відділ соціально-економічної політики
та правового забезпечення:
Юрій ПОТАШНИЙ – 235-81-56,
Світлана ФІЛОНЕНКО – 234-67-78

Відділ гуманітарної політики:
Завідувач **Ольга КЛЕЙМЕНОВА** – 243-74-32,
Лучія ПУЗИКОВА, Лариса МАРЧУК,
Євген ТИЩУК

Літературні редактори: **Олена ЧОПОВСЬКА,**
Валентина НЕСЛУЖЕНКО – 235-79-60,
Наталка СЕМІВОЛОС – 235-79-53

Реклама та передплата:
Віра ПРАВІНА – 272-46-23
Дизайн – **Ольга ПРОКОПЧУК** – 235-81-56
Верстка – **Наталія КОВАЛЕНКО** – 235-81-56,
Наталія РЕПЕЦЬКА – 235-79-60

Підтримка сайту –
Євген СИНЕЛЬНИКОВ – 235-79-60,
Олексій ЛОЗИНСЬКИЙ, Діана ТОКОВЕНКО
04053, Київ-53,

пров. Несторівський, 4
E-mail: mail@viche.info
E-mail: viche@rada.gov.ua
www.viche.info

Підготовку та випуск у світ журналу «Віче»
за дорученням засновника здійснює редакція.
© Віче, 2011.

Свідчення про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації КВ № 570 від 05.04.1994.
Редакція не завжди поділяє позицію авторів.
І залишає за собою право на редагування,
опублікування наданих авторами творів та сплату
авторського гонорару. Рукописи не рецензуються
і не повертаються.

При передруку посилання на «Віче» обов'язкове.
Відповідальність за зміст і достовірність
реklamних оголошень несуть рекламодавці.
«R» – матеріали, які друкуються на правах реклами

Підписано до друку 3.03.2011.
Формат 60x84/8.

Папір крейдований.
Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 9,3.
Зам. № 129. Тираж 3450 прим.
Ціна договірна.

Набрано і зверстано на комп'ютерному
комплексі редакції журналу «Віче».
Надруковано з готового оригінал-макета
у ТОВ «Інтертехнологія Принт»
03680, м. Київ, вул. Сім'ї Сосніних, 3
Свідчення про державну реєстрацію
№ 250290 від 10.06.2009 р.

Журнал «Віче» читають у Верховній Раді та її
комітетах, адміністрації Президента України,
Кабінеті Міністрів України, Держтелерадіо. Він
також надходить до бібліотек Конгресу США та
Ради Європи, до Книжкової палати України,
Національної бібліотеки України імені В. Вер-
надського, Національної парламентської, Держ-
авної науково-технічної, Державної бібліо-
теки для юнацтва, Державної науково-педаго-
гічної, Центральної імені М. Островського.

Передплатний індекс – 74254.

Гончарівна. 2009 р., п., о.

Гончар. 2009 р., п., о.

зникла. Куди? Чо-
му не зупини-
лася бодай на
мить? Перед плачем рідної землі,
що її заповзятливі нувориші пер-
ретворюють із плодочної на поро-
х, від якого й краплини дощу
відскакують. Перед надприродною
невблаганністю втрати близьких.
Перед диявольядою війни й голо-
домору. Чому? Навіщо? Перед ка-
лейдоскопом барвистих ярмарків.
Перед рідним обличчям батька з
вигорілим капелюхом, що обрамлює
його чоло, мов німб святого...

Усе таке впізнає, до ще-
му в душі рідне. І я десь бачила у
своєму дитинстві-мареві: золоті
копиці щойно пов'язаних снопів
жита застигли, мов церковні бані; ті
ж запорошені обличчя косарів, що
спокійно спочивають біля ярма по-
снутих волів... Облитий розкішним
квітом вишневий садок, у якому
врочисто й затишно, мов у хаті на
Великдень...

Проніси кризь усю творчість
свій дитинний подив, художниця
ніби справді у відповідях-картинах
дослухається до голосу поколінь,
об'єднує їх, спілкується їхньою мо-
вою, передаючи у сьгоднішній
день їхні незреалізовані сподівання.
І знаходить таке гармонійне
поєднання стилю, композиції, ко-
лору, руху світла, потоків сонячних
променів, космічної тиші зоряної
ночі, яка закутала всі хліборобські
поля, що здається: оце і є момент
втіленого творчого надзавдання.

Мисткиня ніби й справді від-
крила той земний рай, якого пра-
гне людина. Тут живуть за простими
правилами, придуманими не бога-
ми, а людьми, що добувають хліб
від матері-землі. Це світ, де свій ко-
декс, у якому чітко зрозуміло, що
таке грішне й праведне, добро і зло.
Цей безхитрісний і тому єдино пра-
вильний спосіб життя й сформував
бездоганну народну естетику, бага-
тющу внутрішню культуру, за якими,
власне, й жили покоління пращурів
Віри Іванівни. І які вона всотала з
молоком матері, синтезувавши в су-

часне українське малярство особною
сторінкою, як художнє послання, як
багатознакове провіщення тих, хто
жив до нас і мріяв про краще жит-
тя для нас. Це її мова-місток, мова-
пам'ять, мова-образ... Отут ніби
й замикається одна спіраль вит-
ка попередніх поколінь і, як ніжна
травнева парость, зав'язується нова.
Щоб ментальна й духовна пам'ять
поколінь не загасла. Художниця ска-
зала серцем те, що хотіла сказати. А
ми її почули, зрозуміли, емоційно
збагатившись. Хіба це не поцілунок
Бога?!

При монтуванні її нової ви-
ставки, що розгорнулася в Києві на
люб'язно наданій Американсько-
українською діловою радою (прези-
дент Вільям Морган) спільно з юри-
дичною фірмою «Астерс» (Армен
Хачатурян) площі, Вірі Іванівні допо-
магали кілька студентів. Розмістити
більш як півсотні робіт, безліч разів
підняти, поміняти місцями, знайти
єдино точну архітектоніку змісту
й форми готових полотен – це все
одно, що знову намалювати од-
ну велику красиву картину. І тут, у
рутинній фізичній праці, вона вко-
тре побачила те, що завжди пра-
гне бачити у своїх геніях: «Слухай,
вони такі витончені! А як слушно
підказували! Мов старики, все
розуміють»... Іноді бачу, що для неї
найвище винагорода, коли хтось із
студентів перевершить її бодай у
штриху, в якійсь незвичайній лінії.
Значить, повірили. Це дуже дороге
визнання. А коли зрідка стикається
з духовною м л я в і с т ю ,
як дитина, почувається об-
манутою.

Часом дуже втом-
лена повертається з
академії. До най-
ближчого метро з
півгодини йти. Тре-
ба було б онукам
фруктів по дорозі ку-
пити. Так несила.

Перед очима – постановочні

Пані Віра з меценатом Вільямом Морганом

Під час відкриття виставки (зліва направо): народний художник України Василь Гурін, художниця Віра Барінова-Кулеба і Армен Хачатурян

композиції. Натура, баба Катя, здається, з температурою сиділа. А вона ж – ветеран, модель, яку писали майже всі повоєнні студенти. Треба зателефонувати, щоб завтра не виходила. І що придумати в наступній постановці? Щоб і китайські студенти проїнялися нашим національним духом, щоб зрозуміли українську школу образотворчості й водночас не відірвалися від рідних коренів.

Один із помічників у підготовці виставки, Роман, спитав: «Віро Іванівно, про що буде Ваша нова картина?». Вона подивилася на нього з легким докором: «Ох, Романе, Романе! Коли напишу, то й скажу!».

І мені важко передбачити, яким буде наступний прорив мисткині в її творчості. Це не можна ні спрогнозувати, ні вгадати. Психологічна таїна творчості ще не відкрилася жодній людині. Я тільки вірю, що наступні картини Віри Іванівни подарують нам нові могутні імпульси її художницького прозріння.

Фото Ольги ПРОКОПЧУК.

Світло Віри

Над вічним простором землі і неба
Летить натхненням Віри серце і душа,
І звучних слів шукати вже не треба –
Блищить росою радості сльоза.

Важливо в цьому світі світлом бути,
Яке запалює бажання жити
Та розкриває крила-квіти –
До сонця над землею полетіти.

Минають дні, роки, століття –
І майже все зникає, що навколо,
А Віри фарб палаючі суцвіття
Все світять, не згасаючи ніколи

17.02.2011.

Колючі трави. 2010 р., п., о.

Гуси і Христя. 1985 р., п., о.

А мені сниться. 1985 р., п., о.

Синок мій. 2000 р., п., о.

Зелене і небесне. 2004 р., п., о.